

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sähkö- ja maakaasuverkkomaksuista annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi lakia sähkö- ja maakaasuverkkomaksuista. Sähkö- ja maakaasuverkkomaksuja on tarpeen korottaa vastaamaan Energiaviraston kasvavaa työmäärää sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnassa sekä vastaamaan viraston maksuosuutta keskitetyn tietopisteen kustannuksista. Samalla lain määritelmät tarkistettaisiin vastaamaan voimassa olevaa sähkömarkkinalakia.

Esitys liittyy vuoden 2017 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2017.

PERUSTELUT

1 Nykytila ja ehdotetut muutokset

Energiaviraston toiminta rahoitetaan pääosin valvonnan piiriin kuuluvilta perittävillä lupamaksuilla sekä sähkö- ja maakaasuverkkomaksuilla, joita kerätään valtiolla sähkö- ja maakaasuverkkomaksuista annetun lain (950/2012) mukaisesti. Sähkön jakeluverkon haltijan ja suurjännitteisen jakeluverkon haltijan sähköverkkomaksu on 1,1 promillea verkkotoiminnan edellisen päättyneen tilikauden myyntituotoista, kuitenkin vähintään 6 000 euroa. Järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan sähköverkkomaksu on 500 000 euroa. Maakaasunjakeluverkon haltijan maakaasuverkkomaksu on 1,1 promillea verkkotoiminnan edellisen päättyneen tilikauden myyntituotoista, kuitenkin vähintään 6 000 euroa. Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan maakaasuverkkomaksu on 125 000 euroa. Energiavirasto on kerännyt sähkö- ja maakaasuverkkomaksuja vuonna 2013 2,84 miljoonaa euroa, vuonna 2014 2,86 miljoonaa euroa ja vuonna 2015 2,89 miljoonaa euroa.

Maakaasumarkkinalain kokonaisuudistusta koskeva hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle joulukuussa 2016. Vireillä oleva maakaasumarkkinalain uudistus lisää Energiaviraston valvontatehtäviä, jotka kohdistuvat järjestelmävastaavaan siirtoverkonhaltijaan (Gasum Oy).

Nykytilanteessa maakaasumarkkinoiden valvontaan ja edistämiseen liittyvät tehtävät sitovat Energiavirastossa vuositasolla keskimäärin kolmen henkilötyövuoden resurssit. Säätelyviranomaisen tehtävistä aiheutuu virastolle noin 300 000 euron kustannukset vuosittain.

Energiavirastolle ollaan osoittamassa lisäresursseja, mutta myös nykyisen henkilöstön tehtävät lisääntyvät ja valmistautumisessa muutoksiin käytetään myös ulkopuolisia asiantuntijapalveluita tarpeen mukaan. Tulevaisuudessa valmistuva Suomen ja Viron välinen maakaasuputki Balticconnector vaikuttaa jo vuonna 2017 viraston toimintaan, koska viraston on käynnistettävä valmistautuminen derogaation purkautumiseen sekä kansainvälisessä työssä että kansalli-

HE 148/2016 vp

sesti. Vuonna 2016 avataan myös Suomen ensimmäinen LNG-terminaali ja viraston on aloitettava LNG-terminaalien valvonta, joka vaatii resursseja ja selvityksiä.

Maakaasumarkkinalain kokonaisuudistuksen yhteydessä on tarkoitus säätää myös sähkön ja maakaasun siirron ja jakelun maksujen korotuksen rajoittamisesta 12 kuukauden pituisen tarkastelujakson aikana enintään 15 prosenttiin siirron ja jakelun verollisesta kokonaishinnasta. Sähkön ja maakaasun siirto- ja jakelumaksujen korottamista koskevasta rajoituksesta aiheutui Energiavirastolle vuodesta 2017 alkaen pysyvästi 100 000 euron lisäkustannukset. Järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan Fingrid Oyj:n osalta merkittävin kustannuslisäys johtuu verkkosääntöjen kansallisesta vahvistamisesta sekä eurooppalaisen ja pohjoismaisen yhteistyön lisääntymisestä valmistelutyössä.

Sähkö- ja maakaasuverkkomaksuja on korotettava lisämenoja vastaavasti, jotta ne edelleen kattavat verkkovalvonnan kustannukset.

Laki verkkoinfrastruktuurin yhteisrakentamisesta ja -käytöstä (276/2016) on tullut voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2016. Lailla on pantu täytäntöön toimenpiteistä nopeiden sähköisten viestintäverkkojen käyttöönoton kustannusten vähentämiseksi annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi. Lain 5 §:ssä säädetään keskitetystä tietopisteestä. Viestintäviraston tehtävänä on huolehtia, että tarjolla on helppokäyttöinen ja tietoturvallinen keskitetty tietopiste, jonka kautta annetaan ilman aiheetonta viivytystä digitaalisessa muodossa tiedot verkkojen fyysisestä infrastruktuurista, suunnitelluista rakennustoista, rakentamiseen liittyvistä lupamenettelyistä ja kaapeleiden, putkien ja niihin verrattavien aktiivisten verkon osien sijainneista.

Keskitetyn tietopisteen toimintaan liittyvien tietojärjestelmien ja palveluiden hankinta ja ylläpito aiheuttavat Viestintävirastolle vuosittain arviolta enintään 500 000 euron kustannukset, jotka on tarkoitus kattaa tasaosuuksin teleyrityksiltä perittävällä tietoyhteiskuntamaksulla, energiayhtiöiltä perittävillä sähkö- ja maakaasuverkkomaksuilla ja Liikenneviraston määrärahoista maksettavalla osuudella. Vuodelta 2016 kustannukset ovat puolet edellä mainitusta summasta ja Viestintävirasto vastaa myös Energiaviraston vastuulle kuuluvasta osuudesta. Vuodesta 2017 lähtien noudatetaan kustannusten tasajakoa Viestintäviraston, Energiaviraston ja Liikenneviraston kesken. Sähkö- ja maakaasuverkkomaksuja on tarpeen korottaa vastaamaan Energiaviraston maksusuutta. Tällöin syntyy myös vastaavasti tarve korottaa talousarvion kautta maksettavaa Energiaviraston toimintamenoja.

Lain määritelmät tarkistettaisiin samalla vastaamaan voimassa olevaa sähkömarkkinalakia.

2 Esityksen vaikutukset

Ehdotuksen toteuttaminen nostaisi sähkön ja maakaasun jakeluverkon haltijoiden ja järjestelmävastuuseen määrättyjen sähkön kantaverkonhaltijan ja maakaasuverkonhaltijan kustannuksia jonkin verran. Sähkön ja maakaasun jakeluverkkotoiminnan korotukset voivat nostaa jakeluhintoja joitakin promilleja. Korotuksen ei arvioida vaikuttavan Fingrid Oyj:n perimiin kantaverkkomaksuihin eikä Gasum Oy:n perimiin siirtomaksuihin.

Lakiehdotuksen toteuttaminen lisäisi veron tuottoa 365 000 euroa.

3 Asian valmistelu

Hallituksen esitys on valmisteltu työ- ja elinkeinoministeriössä virkatyönä. Esityksestä on pyydetty lausunnot valtiovarainministeriöltä, Energiavirastolta, Energiateollisuus ry:ltä, Suomen Kaasuyhdistys ry:ltä ja Fingrid Oyj:ltä.

4 Riippuvuus muista esityksistä

Esitys liittyy vuoden 2017 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä. Talousarvioesityksessä momentille 11.19.10 *Sähkö- ja maakaasuverkkomaksut ja Perämeren tuulivoima-alueella perittävä tuulivoimamaksu* arvioidaan kertyvän tuloja 3 595 000 euroa, josta verkkomaksujen osuus on 3 265 000 euroa. Verkkomaksuilla rahoitettavat menot on otettu huomioon momentilla 32.60.01 *Energiaviraston toimintamenot*.

5 Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2017.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

sähkö- ja maakaasuverkkomaksuista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti *muutetaan* sähkö- ja maakaasuverkkomaksuista annetun lain (950/2012) 2, 5 ja 6 § seuraavasti:

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

- 1) *jakeluverkolla* sähköverkkoa, jonka nimellijännite on pienempi kuin 110 kilovoltia;
- 2) *suurjännitteisellä jakeluverkolla* nimellijännitteeltään 110 kilovoltin paikallista tai alueellista sähköverkkoa tai -johtoa, joka ei ole liittymisjohto ja joka ei ylitä valtakunnan rajaa;
- 4) *järjestelmävastaavalla kantaverkonhaltijalla* sähkömarkkinalain (588/2013) mukaisesti järjestelmävastaavaksi kantaverkonhaltijaksi määrättyä kantaverkonhaltijaa;

5 §

Sähköverkkomaksu

Jakeluverkon haltijan ja suurjännitteisen jakeluverkon haltijan sähköverkkomaksu on 1,3 promillea verkkotoiminnan edellisen päättyneen tilikauden myyntituotoista, kuitenkin vähintään 6 000 euroa.

Järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan sähköverkkomaksu on 600 000 euroa. Järjestelmävastaavalta kantaverkonhaltijalta ei peritä 1 momentissa tarkoitettua sähköverkkomaksua.

HE 148/2016 vp

6 §

Maakaasuverkkomaksu

Maakaasunjakeluverkon haltijan maakaasuverkkomaksu on 1,3 promillea verkkotoiminnan edellisen päättäneen tilikauden myyntituotoista, kuitenkin vähintään 6 000 euroa.

Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan maakaasuverkkomaksu on 170 000 euroa. Järjestelmävastaavalta siirtoverkonhaltijalta ei peritä 1 momentissa tarkoitettua maakaasuverkkomaksua.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2017.

Helsingissä 15 päivänä syyskuuta 2016

Pääministeri

Juha Sipilä

Elinkeinoministeri *Olli Rehn*

Laki

sähkö- ja maakaasuverkkomaksuista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti *muutetaan* sähkö- ja maakaasuverkkomaksuista annetun lain (950/2012) 2, 5 ja 6 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §

2 §

Määritelmät

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *sähkönjakeluverkolla* sähköverkkoa, jonka nimellisjännite on pienempi kuin 110 kilovolttia;

2) *alueverkolla* nimellisjännitteeltään vähintään 110 kilovoltin paikallista tai alueellista sähköverkkoa tai -johtoa, joka ei ole liittymisjohto ja joka ei ylitä valtakunnan rajaa;

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *jakeluverkolla* sähköverkkoa, jonka nimellisjännite on pienempi kuin 110 kilovoltia;

2) *suurjännitteisellä jakeluverkolla* nimellisjännitteeltään 110 kilovoltin paikallista tai alueellista sähköverkkoa tai -johtoa, joka ei ole liittymisjohto ja joka ei ylitä valtakunnan rajaa;

4) *järjestelmävastaavalla kantaverkonhaltijalla* sähkömarkkinalain (386/1995) mukaisesti järjestelmävastuuseen määrättyä kantaverkonhaltijaa;

4) *järjestelmävastaavalla kantaverkonhaltijalla* sähkömarkkinalain (588/2013) mukaisesti *järjestelmävastaavaksi kantaverkonhaltijaksi* määrättyä kantaverkonhaltijaa;

5 §

5 §

Sähköverkkomaksu

Sähköverkkomaksu

Sähkönjakeluverkon haltijan ja alueverkon haltijan sähköverkkomaksu on 1,1 promillea verkkotoiminnan edellisen päättyneen tilikauden myyntituotoista, kuitenkin vähintään 6 000 euroa.

Järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan sähköverkkomaksu on 500 000 euroa. Järjestelmävastaavalta kantaverkonhaltijalta ei peritä 1 momentissa tarkoitettua sähköverkkomaksua.

Jakeluverkon haltijan ja *suurjännitteisen jakeluverkon* haltijan sähköverkkomaksu on 1,3 promillea verkkotoiminnan edellisen päättyneen tilikauden myyntituotoista, kuitenkin vähintään 6 000 euroa.

Järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan sähköverkkomaksu on 600 000 euroa. Järjestelmävastaavalta kantaverkonhaltijalta ei peritä 1 momentissa tarkoitettua sähköverkkomaksua.

6 §

Maakaasuverkkomaksu

Maakaasunjakeluverkon haltijan maakaasuverkkomaksu on 1,1 promillea verkkotoiminnan edellisen päätyneen tilikauden myyntituotoista, kuitenkin vähintään 6 000 euroa.

Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan maakaasuverkkomaksu on 125 000 euroa. Järjestelmävastaavalta siirtoverkonhaltijalta ei peritä 1 momentissa tarkoitettua maakaasuverkkomaksua.

6 §

Maakaasuverkkomaksu

Maakaasunjakeluverkon haltijan maakaasuverkkomaksu on 1,3 promillea verkkotoiminnan edellisen päätyneen tilikauden myyntituotoista, kuitenkin vähintään 6 000 euroa.

Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan maakaasuverkkomaksu on 170 000 euroa. Järjestelmävastaavalta siirtoverkonhaltijalta ei peritä 1 momentissa tarkoitettua maakaasuverkkomaksua.